

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/4 2018 s. 2480-2501, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Nuray BIÇAK*

Mehmet ALVER**

Geliş Tarihi: Eylül, 2018

Kabul Tarihi: Aralık, 2018

Öz

Bu araştırmada; 2017 yılında yenilenen ve 2018 yılında güncellenen, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 1. ve 5. sınıflarda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren ise tüm kademelerde (1-8. sınıflar) uygulamaya konulan Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Giresun ili merkez ilçede ortaokullarda görev yapan ve yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nı 5. sınıflarda uygulayan 8 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğretmenlerden toplanmış ve elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve alt problemler ölçüt alınarak maddeler hâlinde yorumlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenler; programda yer alan temaları, metin tür ve çeşitliliğini, değer ve yetkinlikleri, kazanım sayıları ve nitelikleri, ölçme ve değerlendirme yaklaşımındaki değişimi, öğrenci ders kitabı ve çalışma kitabının birleştirilmesini olumlu karşılamışlardır. Ayrıca yenilenen programın, önceki programa göre daha sade ve anlaşılır olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bazı öğretmenler; dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre dağılımının yeniden ele alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin neredeyse tamamı, öğretmen kılavuz kitaplarının kaldırılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda; ders kitaplarına tema seçiminin yalnızca yayınevlerine bırakılmaması gerektiği, dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre dağılımının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, programın verimli bir şekilde uygulanabilmesi noktasında programın öğretmenlere iyi bir şekilde tanıtılması ve tüm yönleriyle kavratılması gerektiği ve program, diğer sınıf seviyelerinde uygulandıkça programın etkinliğinin daha geniş çalışma gruplarıyla değerlendirildiği araştırmaların yapılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretim programı, Türkçe dersi öğretim programı, öğretmen görüşleri.

* Yüksek Lisans Öğr.; Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, nuraybicakk@gmail.com.

** Dr. Öğr. Üyesi; Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, mehmetalver2806@gmail.com.

TEACHERS' VIEWS ON THE 2018 TURKISH LESSON CURRICULUM

Abstract

This study aims to reveal Turkish teachers' views on the Turkish curriculum which was renewed in 2017, updated in 2018. The curriculum was put into practice in 1-5 grades in 2017-2018 academic year and from 2018-2019 academic year, and from 2018-2019 academic year it was used at all grades (1-8 grades). The sample of the study includes 8 Turkish teachers who practiced the revised Turkish course program in Giresun/Turkey. The data of the research were collected from the teachers with the semi-structured interview form prepared by the researchers and the obtained data were analyzed with descriptive analysis method and the sub problems were interpreted and presented in items. According to the findings of the research, the themes, types and diversity of texts, their values and competencies, the number and qualifications of the achievements, the change in the measurement and evaluation approach, the combining of the student text book and the study book were found to be the good points of the program. It was also stated that the renewed program was simpler and easier to understand compared to the previous one. Some teachers, however, stated that the distribution and the classification of the grammar subjects according to the classes should be reconsidered. Repeatedly, almost all of the teachers stated that the teacher's guidebooks should not be aborted. In line with the results of the research; that the selection of themes for textbooks should not be left to the publishing houses only, that the distribution of grammar and spelling according to the classes should be re-audited, that the program should be introduced efficiently to the teachers at the point where it can be implemented efficiently and that the program should be taught in all its aspects, it is thought that researches with larger working groups can be done.

Keywords: Teaching program, Turkish course teaching program, teachers' opinions.

Giriş

Eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri de öğretim programlarıdır. Ülkelerin eğitim politikaları doğrultusunda ve eğitim programları çerçevesinde hazırlanan öğretim programları; ilgili dersin içeriklerini, amaçlarını ve kazanımlarını, öğrenme-öğretme süreçlerini gösteren bir kılavuz niteliğindedir. “Bir dersle ilgili öğretme-öğrenme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren öğretim programları” (Özçelik, 1998, s. 4); öğretmenlere hangi bilgileri aktaracaklarını, öğrencilere de hangi bilgileri edinecekleri hususlarında yol göstericidir. Öğretim programları, “eğitimin genel amaçlarında tanımlanmış olan insan tipini yetiştirmeyi amaçlayan kuramsal ve uygulamalı yapılar” olarak da tanımlanabilmektedir (Epeçan ve Erzen, 2008, s. 183). Yetiştirilmesi hedeflenen insan tipinin niteliklerinin yansıması olan öğretim programları, aynı zamanda ders kitaplarının da nasıl hazırlanması gerektiğine ilişkin bilgiler sunması açısından da önem arz etmektedir.

Ülkeler, politikalarını eğitim uygulamalarına yansıtmaktadır. Bireylere ülke politikalarının öngördüğü özelliklerin kazandırılması, uygulanan öğretim programları vasıtasıyla sağlanmaktadır (Bayburtlu, 2015, s. 145). Öğretim programları, “eğitim ve öğretimin

temelini oluşturmakta ve bu faaliyetlerin hangi çerçevede yürütüleceğini göstermektedir” (Melanlıoğlu, 2008, s. 66). Ayrıca dil becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında ve bu becerilerin öğrenciler tarafından işlevsel olarak kullanılmasında da öğretim programları önemli bir rol üstlenmektedir (İşeri ve Baştuğ, 2016, s. 19).

Öğretim programları bir eğitim sistemini oluşturan temel öğelerin başında yer aldığından, eğitimde yenileme ve değiştirme çalışmaları genellikle öğretim programlarına odaklanmaktadır (Taş ve Kıroğlu, 2018, s. 701). Öğretim süreci ve içeriği için bir çerçeve sunan öğretim programları, çağdaş ve yetkin özelliklere yer verdiği ölçüde öğretim süreci nitelikli hâle gelir (Arı ve Keskin, 2016, s. 146). Eğitim sistemi, felsefesi ve anlayışları ile öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarında yaşanan gelişmeler, toplumsal ve kültürel değişimler, bilim ve teknolojideki yenilikler, mevcut programın ihtiyaçlara cevap vermede eksik kalması vb. sebepler neticesinde öğretim programları ya tamamen yenilenmekte ya da programlarda birtakım değişiklikler yapılmaktadır. Gerek eğitim gerekse öğretim programının toplumdaki değişme ve ilerlemelere paralel olarak geliştirilmesi şarttır (Demirel, 2005, s. 10). Ayrıca uygulanan programların etkililiği ile ilgili sürekli bir değerlendirme ve araştırma sürecinde olunması da gerekir (Ocak ve Gündüz, 2006, s. 41).

Eğitim ve öğretim programları çağın gerektirdiği ihtiyaçları karşılamak, kullanılmakta olan programın eksikliklerini gidermek, eğitim alanındaki yeni gelişmeleri uygulamaya aktarmak gibi çeşitli amaçlarla zaman zaman düzenlenir ya da bütünüyle yenilenir (Durukan, 2013, s. 2). Ülkemizde de Cumhuriyet’ten günümüze öğretim programlarının birçok kez değişim yaşadığını görmek mümkündür. Eğitim alanındaki yenileşme çabaları pek çok kez eğitim ve öğretim programlarında düzenlenme ya da yenilenme şeklinde kendini göstermiştir. Eğitimin tüm kademelerine yansıyan bu gelişmeler ilkökul ve ortaokul seviyesinde de her ders için çeşitli düzenleme ve yeniliklerle programlara yansıtılmıştır. Türkçe dersi öğretim programları da bu değişimlerden payını almıştır ve almaya da devam etmektedir. Cumhuriyet’in kuruluşundan 1981 yılına kadar Türkçe dersi öğretim programları ilkökul ve ortaokul olmak üzere iki ayrı program şeklinde hazırlanmıştır. 1981 yılına kadar ilkökul Türkçe dersi öğretim programlarının 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 yıllarında; ortaokul Türkçe dersi öğretim programlarının ise 1924, 1929, 1931–1932, 1938, 1949, 1962 yıllarında yayımlandığı görülmektedir. 1981 yılında hazırlanan program ise her iki kademeyi kapsayacak şekilde (1-8. sınıflar) yapılandırılmıştır.

2005 yılına kadar geleneksel anlayışla ve davranışçı yaklaşım çerçevesinde hazırlanan Türkçe dersi öğretim programlarının, 2005 yılından sonra yapılandırmacı yaklaşımla hazırlandığı görülmektedir. 2005 yılından itibaren hazırlanan Türkçe dersi programlarında

“yapılandırıcı yaklaşım merkeze alınarak çoklu zekâ, öğrenci merkezli öğrenme, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlılık, sarmal ve tematik yaklaşım, beceri yaklaşımı” gibi çeşitli yaklaşım ve modellerden yararlanılmıştır (Gün, 2012, s. 1963). Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte “öğretmen merkezli eğitim yerine öğrenme merkezli öğrenme, davranış değiştirme yerine beceri geliştirme, tek yönlü yerine çok yönlü düşünme, düz mantık yerine sarmal mantık, şartlanma yerine zihinsel bağımsızlık, fiziksel etkileşim yerine zihinsel etkileşim, etkinliklerle etkin öğrenme anlayışları” ön plana çıkarılmıştır (Güneş, 2007, s. 17-22).

Yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak 2005 yılında yayınlanan ve 2009 yılında güncellenen ilköğretim I. kademe (1-5. sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2006 yılında yayınlanan ilköğretim II. kademe (6-8. sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı iki ayrı şekilde hazırlanmıştır. İki ayrı şekilde yayınlanan programın 2015 yılında tekrar birleştirildiği (1-8. sınıflar) görülmektedir. Yaklaşık iki yıl uygulamada kalabilen 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2017 yılında yerini yeni programa bırakmıştır. 2017 yılında yayınlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. sınıflar), 2018 yılında yapılan değişikliklerle 1. ve 5. sınıftan itibaren uygulamaya konulmuş, 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren de tüm kademelerde geçerli olacağı duyurulmuştur.

2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında yapılan birtakım değişikliklerle uygulamada olan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018), ilkökul ve ortaokul kademesini bir bütün hâlinde (1-8. sınıflar) ele almıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; *giriş, öğretim programının uygulanması ve öğretim programının yapısı* bölümlerinden oluşmuştur. Program, yenilenen öğretim programlarının güncellenme gerekçelerinin ve yapısının belirtildiği kısım ile başlamıştır:

Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır (MEB, 2018, s. 3).

Hemen ardından yenilenen öğretim programlarının amaçları, perspektifi, programlardaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımı, bireysel gelişim, programların güncellenme sürecinde hangi işlem ve aşamalardan geçtiği ile ilgili bölümler yer almıştır. *Öğretim Programlarının Perspektifi* başlığı altında “eğitim sistemimizin temel amacının değerlerimiz ve

yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmek” olduğu ifade edilmiş ve öğretim programlarında yer alan kök değerler “*adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*” ile yetkinlikler “*anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade*” sıralanmıştır (MEB, 2018, s. 4-5).

Bu bölümlerin ardından *Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanması* genel başlığı altında, programın özel amaçları, öğrenme öğretme yaklaşımı, ölçme ve değerlendirme yaklaşımı ve uygulamada dikkat edilecek hususlar ile ilgili bilgiler sunulmuştur. *Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları* başlığı altında; programın “öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırıldığı” ifade edilmiştir. Tematik yaklaşım esas alınarak hazırlanan öğretim programının “birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde düzenlendiği” belirtilmiştir. Bu açıklamalardan sonra özel amaçlar sıralanmıştır (MEB, 2018, s. 8).

Program; temalara, metin sayısı ve metin türlerine, ders kitaplarına alınacak metinlerin niteliklerine ve Türkçe dersi 1-8. sınıflar ders kitabı forma sayıları ve ebatlarına ilişkin açıklamalar ile devam etmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüş ve bu temalardan; “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunlu tutulmuştur. Bu açıklamadan sonra 16 tema ve bu temalara yönelik konu önerileri verilmiştir (MEB, 2018, s. 16-17). Türkçe dersinde temel dil becerilerinin kazandırılmasında metinlerden yararlanılacağı ifade edildikten sonra, metinlerin seçiminde dikkate alınması gereken hususlar sıralanmış ve sınıf düzeylerine göre metin türlerinin dağılımı tablo hâlinde verilmiştir:

- Tüm sınıf düzeylerinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılacaktır. Bu metinlerin 3'ü okuma 1'i dinleme/izleme metnidir. Böylece kitap bütününde toplamda 32 okuma ve dinleme/izleme metni kullanılacaktır.
- Her sınıf düzeyinde temalara uygun ve eşit dağılım olması kaydıyla 8 serbest okuma metnine yer verilmelidir. Bu metinlerle beraber ders kitabında toplamda 40 metin yer alacaktır.

- Metin türleri 3 ana biçim altında toplanmıştır: Bilgilendirici, hikâye edici, şiir. Belirtilen metin sayıları içinde kalmak kaydıyla hangi temada, hangi metin türlerinin yer alacağı ders kitabı yazarının/yazarlarının tercihine bağlıdır. Metin türlerinin dengeli dağılıp dağılmadığı metin biçimlerine göre belirlenecektir. Örneğin “Bilim ve Teknoloji” temasında bilgilendirici metin daha fazla olabilir. Başka bir temada ise şiir türündeki metinlere daha fazla yer verilebilir. Ancak ilke olarak metin türlerinin temalar arasında, kitap bütününde dengeli bir şekilde dağılımının sağlanması esastır. Tablo 3’te yer alan biçimler altındaki türler, kazanımlar göz önünde bulundurularak ders kitabında kullanılacaktır.
- Birinci sınıfın birinci döneminde 16 dinleme/izleme metni, 2. döneminde ise 12 okuma ve 4 dinleme/izleme metni yer almalıdır. 1. sınıfın 2. döneminde kullanılacak toplam 4 dinleme/izleme metninin 2’si hikâye edici, 1’i bilgilendirici ve 1’i şiir türünde seçilmelidir. Ayrıca ilk okuma sürecinde dil gelişimini hızlandırabilmek amacıyla şiir dışında bilmece, tekerleme, sayısmaca, mani, ninni gibi türler de kullanılmalıdır (MEB, 2018, s. 17-18).

Daha sonra *Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın Yapısı* ana başlığı altında ise öğretim programının yapısı, kazanımların yapısı ile kazanımlar ve açıklamaları yer almıştır:

Tematik yaklaşımla hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlar her sınıf düzeyi için dört temel dil becerisi altında gruplandırılmıştır. Kazanımlar dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine göre gruplandırılarak sınıf düzeylerine göre farklı başlıklar altında verilmiştir. Bazı kazanımların gerçekleştirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar, ilgili kazanımların altında açıklama olarak belirtilmiştir. Ayrıca sınıf düzeylerine göre sınırlılıklara da kazanım açıklamalarında yer verilmiştir (MEB, 2018, s. 20).

Programda son olarak Türkçe dersi öğretim programı kazanım ve açıklamalar tablosu yer almıştır.

Türkçe dersi öğretim programları yenilendikçe, programlara yönelik inceleme, karşılaştırma ve değerlendirmeye ilişkin bilimsel araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde 2015 ve 2017 programları için de aynı durumun geçerli olduğu tespit edilmektedir (Gün ve Kaya, 2016; Bağcı Ayrancı ve Mutlu, 2017; Yılmaz ve Çolak, 2017; Bayburtlu, 2015; Alver ve Sancak, 2016; Aydın, 2017; Altunkeser ve Coşkun, 2017; İşeri ve Baştuğ, 2016; Aslan ve Atik, 2018, Arı, 2017; Ersoy ve Kurga, 2017; Arı ve Keskin, 2016; Atik ve Aykaç, 2017). 2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında güncellenen Türkçe dersi öğretim programı ile ilgili akademik araştırmaların yapılacağı da öngörülmektedir. Bununla birlikte programların incelenmesi ve değerlendirilmesi noktasında özellikle öğretmenlerin görüşlerinden

yararlanılmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Çünkü programların asıl uygulayıcıları öğretmenlerdir ve programın hedefe ulaşmasında önemli bir role sahiptirler. Öğretim programlarının uygulayıcıları öğretmenler olduğu için programın işleyişi sırasında yaşanan aksaklıklar, programın zayıf ve güçlü yönleri çoğunlukla öğretmenler tarafından tespit edilmektedir (Bayburtlu, 2015, s. 146). Programların uygulanmasında yaşanan sorunların kısa sürede belirlenmesi ve çözülmesi, programların başarıya ulaşmasına yardımcı olur (Doğan ve Semerci, 2016, s. 286). “Programlar her ne kadar ideal olanı yakalama düşüncesiyle hazırlanmış olursa olsun mutlaka eksik olan yönlerinin bulunabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle hazırlanan programların bu programın uygulayıcıları ile uzman kişiler tarafından değerlendirilmesi, bu değerlendirmelerin de belirli şekillerde programlara yansıtılarak tespit edilen eksikliklerin giderilmesine katkı sağlanması önem arz etmektedir” (Alver ve Sancak, 2016, s. 31). Bu araştırmanın temel problemi de 2017 yılında yayınlanıp 2018 yılında güncellenen ve 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren bütün sınıf seviyelerinde uygulamaya geçen Türkçe dersi öğretim programının öğretmenlerin görüşlerinden yararlanarak değerlendirmek ve onların programa ilişkin düşüncelerini belirlemektir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; 2017 yılında yenilenen ve 2018 yılında güncellenen, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 1. ve 5. sınıflarda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren ise tüm kademelerde (1-8. sınıflar) uygulamaya konulan Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Öğretmenlerin temalara ve metin türlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2) Öğretmenlerin ders kitabındaki (5. sınıf) metin sayıları ve metin çeşitliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Öğretmenlerin değerlere ve yetkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4) Öğretmenlerin kazanım sayıları ve kazanımların nitelikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 5) Öğretmenlerin dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre yeni dağılımı hakkında görüşleri nelerdir?
- 6) Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme anlayışına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 7) Ders kitabı ile öğrenci çalışma kitabının birleştirilmesi ve öğretmen kılavuz kitabının kaldırılmasına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

8) Önceki programlar göz önüne alındığında, güncellenen program hakkında öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

2017 yılında yayınlanan ve 2018 yılında güncellenen Türkçe Dersi Öğretim Programı hakkında Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan bu araştırma, mevcut durumu sorgulayan tarama modelinde desenlenmiş bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2006). Araştırma, nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılandırılmıştır. Nitel araştırmalar; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Giresun ili merkez ilçede ortaokullarda görev yapan ve yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nı 5. sınıflarda uygulayan 8 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 8'i de Türkçe Eğitimi Bölümü mezunudur. Öğretmenlerin kıdem aralıkları 12 ve 18 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerin 5'i kadın, 3'ü erkektir. Çalışma grubundaki katılımcılara, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinin kullanıldığı araştırmalarda araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğretmenlerden toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar, ancak görüşme sırasında araştırmacı görüşme yapılan kişilere esneklik sağlamak için soruların yeniden düzenlenmesine ve başka konuların tartışılmasına izin verir (Ekiz, 2003). Görüşme formu, soruların açık uçlu olmasına, çok boyutlu olmamasına ve katılımcılar tarafından kolay anlaşılır olmasına dikkat edilerek hazırlanmıştır. Çalışmanın amaç ve alt amaçlarına uygun olarak ilgili literatür taranarak oluşturulan taslak görüşme formu, kapsam geçerliliği için alanında uzman öğretim üyelerinin (3 öğretim üyesi) görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlara formda yer alan her bir soruya ilişkin olarak “uygun”, “uygun değil” ve “geliştirilmesi gerekir” seçeneklerini göz önünde bulundurarak

değerlendirmeleri istenmiştir. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda görüşme formuna ön uygulama öncesi son biçimi verilmiştir. Soru formunun ön uygulaması 2 Türkçe öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde anlaşılamayan 3 soru düzeltilmiş ve forma son hâli verilmiştir. Formun son hâlinde 8 soru yer almıştır. Öğretmenlerle görüşmeler yüz yüze yapılmış ve her bir görüşme yaklaşık 20-30 dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler öğretmenlerin de izni alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme sonrasında ses kayıtları çözümlenerek yazılı hâle getirilmiş ve yazılı metinler katılımcı teyidi almak için kendilerine gönderilmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın nitel verileri, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve alt problemler ölçüt alınarak maddeler hâlinde yorumlanmıştır. Betimsel analiz, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmesine ve gözlem ve mülakat süreçlerinde kullanılan soruların dikkate alınarak sunulmasına imkân vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Elde edilen veriler her bir öğretmen için ayrı ayrı kodlama yapılarak analiz edilmiştir. Betimsel analizin kullanıldığı bir araştırmada görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçlara yer vermek geçerlilik için önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Veriler ayrıntılı bir biçimde betimlenmiş ve yer yer doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir. Yapılan doğrudan alıntılarda katılımcıların gerçek isimleri gizli tutulmuş, doğrudan alıntılar Ö1, Ö2, ... Ö8 biçiminde ifade edilmiştir.

Bulgular

1) Öğretmenlerin temalara ve metin türlerine ilişkin görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan temalara yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin büyük bir kısmı (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) temaları uygun ve yeterli bulmuştur:

Ö3: Temaların yeterli olduğunu düşünüyorum.

Ö4: Tema sayılarını ve içinde bulunan metinleri yaş grubuna uygun buluyorum.

Ö8: Temaları uygun buluyorum.

Öğretmenlerden biri (Ö1) tema seçiminin yayınevlerine bırakılmaması gerektiğini ve bazı temaları gereksiz bulunduğunu belirtmiştir:

Ö1: Tema seçiminin yayınevlerinin tercihine bırakılmaması gerektiğini düşünüyorum. Bazı temaların gereksiz olduğunu onun yerine tema sayılarının azaltılarak ağırlıklarının artırılması gerektiğini düşünüyorum.

Öğretmenlerden biri (Ö7) ise yeni temaların zaman açısından sorun yaratabileceğine karşın gerekli olduklarını düşünmektedir:

Ö7: *Yeni temalar zaman açısından yük bindirse de olması gerektiğini düşünüyorum.*

Öğretmenlerden biri (Ö2) Millî Mücadele ve Atatürk temasında eksiklikler olduğunu belirtmiş, metin sayılarının az olmasını ise doğru bulmuştur:

Ö2: *Atatürk temasında eksiklikler olduğunu düşünüyorum. Metin sayılarının az olmasını doğru buluyorum.*

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan metin türlerine yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) metin tür ve çeşitliliğini öğrencinin yaş ve algılama düzeyine uygun bulmaktadır. Öğretmenlerden biri (Ö4) aynı zamanda bazı yeni metinlerin çocukların derse olan ilgilerini artırdığını düşünmektedir:

Ö3: *Öğrencilerin yaş ve algılama seviyelerine uygun olduğunu düşünüyorum.*

Ö4: *Gazete ve dergilerden alıntılar, broşür, çizgi roman, çizgi film gibi metinlerin olması çocukların derse olan ilgisini artırdığını düşünüyorum.*

Ö6: *Metin türleri ve çeşitliliğini yeterli buluyorum.*

Öğretmenlerden biri (Ö1), bazı metin çeşitlerinin farklı sınıflarda verilmesi gerektiğini düşünmekteyken, bir diğer öğretmen ise (Ö2) metin çeşitliliğinin yeterince açık olmadığını düşünmektedir:

Ö1: *Dilekçe türünün ve düşünce yazısı türlerinin 5. sınıflarda verilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Çocuklar için çok soyut kalıyor ve ilgilerini çekmiyor. Masal türü de 8. sınıflardan kaldırılmalı.*

Ö2: *Geçen senelerde metin türleri, olay yazısı ve düşünce yazısı olarak ayrılmaktaydı. Yeni eklenen bilgilendirici metin türü kapsamına hangi türlerin girdiği hakkında öğretmenlerin yeterince bilgi sahibi olmadığını düşünüyorum. Çocukların daha anlayabileceği türde sınıflandırma yapılması gerektiğini düşünüyorum.*

Öğretmenlerden biri (Ö7) metin çeşitliliğini güzel fakat metin sayısını fazla bulmaktadır:

Ö7: *Metin çeşitliliğini güzel fakat metin sayısı fazla. Zaman açısından sıkıntı yaratıyor. Bazı etkinlikleri hızlı geçiyoruz. Bazı metinleri kendimiz seçiyoruz.*

2) Öğretmenlerin ders kitabındaki (5. sınıf) metin sayıları ve metin çeşitliliğine ilişkin görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'na (2018) göre hazırlanan ders kitabındaki (5. sınıf) metin sayıları ve metin çeşitliliğine yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) metin sayılarını ve çeşitliliği yeterli bulmuştur:

Ö3: *Metin sayısı ve çeşitliliğini yeterli seviyede buluyorum.*

Ö5: *Metin sayıları ve çeşitliliği bakımından program uygun.*

Ö8: *Eski programa göre daha iyi olduğunu düşünüyorum.*

Araştırmaya katılan öğretmenlerden üçü (Ö1, Ö2, Ö7), metinlerin uzun ve metin sayılarının fazla olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerden biri (Ö2), 5. sınıflarda bu anlamda bir problem olmadığını fakat 6. sınıflarda konuları yetiştirmekte sıkıntı yaşadıklarını dile getirmiştir. Bir diğer öğretmen (Ö7) ise metin çeşitliliğini ve yenilikleri güzel bulduğunu belirtmiştir:

Ö1: *Metin sayılarının fazla olduğunu ve bazı metinlerin gereksiz uzun olduğunu düşünüyorum.*

Ö2: *Metin sayıları 5. sınıflar için ideal. 5. sınıflarda bu sene rahatladık. 6. sınıflarda koştur koştur gidiyoruz. Birçok etkinliği yapamıyorum yetiştirmek için kendime göre eliyorum.*

Ö7: *Metin sayılarını fazla. Metin çeşitliliğini ve yeniliklerini güzel. Videolu etkinlikler güzel, çocuklar severek yapıyor.*

3) Öğretmenlerin değerlere ve yetkinliklere ilişkin görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan değerlere yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8) değerler eğitimine yer verilmesine ve programda verilen değerlere olumlu bakmıştır:

Ö3: *Değerler eğitimine yer verilmesini değerleri kazandırmada önemli olduğunu düşünüyorum.*

Ö4: *Değerler eğitimi her sınıf seviyesinde önemli. 5. sınıf seviyesinde metinler aracılığıyla vermeye çalıştığımız değerler yaş grubuna uygundur.*

Ö5: *Değerleri uygun buluyorum.*

Ö7: Değerlerin olması gerektiğini ve geç kaldığını düşünüyorum. Her şeyden önce çocuk iyi insan olmayı öğrenmeli. Vatanına milletine faydalı bir birey olmasını öğrenmesi lazım. O yüzden değerler eğitimi çok önemli bence.

Ö8: Değerleri yaş grubuna uygun buluyorum.

Öğretmenlerden biri (Ö1) değerlerin daha ayrıntılı bir şekilde ele alınması gerektiğini belirtmiştir:

Ö1: Değerler kısmının daha ayrıntılı şekilde ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer öğretmen (Ö2) değerlerin derste verilebileceğine inanmamaktadır:

Ö2: Değerlerin derste verilebileceğini düşünmüyorum.

Diğer bir öğretmen (Ö6) ise değerlerin ayrı olarak programda yer almasına gerek olmadığını, zaten eskiden beri işlenen bir konu olduğunu belirtmiştir:

Ö6: Değerler eğitimi kitapta olmasa da eskiden beri işlenen bir konu. Ayrı olarak programda yer almasına gerek yok. Bunlar zaten işlenen konular.

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan yetkinliklere yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin neredeyse hepsi (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8) yetkinliklere olumlu baktıklarını ifade etmiştir:

Ö2: Yetkinliklerin uygun olduğunu düşünüyorum.

Ö3: Yetkinliklerin olmasını doğru buluyorum.

Ö4: Programda yer alan yetkinlikleri yerindedir. Öğrencilerin yaş grubu göz önüne alındığında onların kolayca edinebilecekleri kanaatindeyim.

Bir öğretmen (Ö1) ise programdaki yetkinliklerde “ana dil” ifadesinin kullanılmasını doğru bulmadığını belirtmiştir:

Ö1: Türkçe programında “ana dil” ifadesinin yer almasının gereksiz olduğunu ve bu ifadenin başka kulvarlara çekilebileceğini düşünüyorum.

4) Öğretmenlerin kazanım sayıları ve kazanımların nitelikleri hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan kazanım sayıları ve kazanım niteliklerine yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8) kazanım sayıları ve kazanım niteliklerine olumlu bakmıştır.

Öğretmenlerden biri ise (Ö7), 5. sınıflarda kazanım sayılarının uygun fakat 6. sınıflarda çok fazla olduğunu belirtmiştir:

Ö3: Kazanım sayıları ve niteliklerini uygun buluyorum.

Ö4: Kazanım sayısının düşmesini doğru buluyorum ve niteliklerinin sınıf seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.

Ö5: Kazanımların önceki programa göre daha iyi olduğunu düşünüyorum.

Ö7: Kazanım sayıları uygun. 6. sınıflara oranla 5'ler daha uygun. 6'da çok fazla kazanım var.

Öğretmenlerden biri (Ö1) kazanımların rastgele belirlendiğini, bir diğer öğretmen ise (Ö2) kazanımlarda eskiye göre bir değişiklik olmadığını söylemiştir:

Ö1: Kazanım sayılarının gelişigüzel belirlendiğini düşünüyorum.

Ö2: Kazanımların önceki programa göre çok değiştiğini düşünmüyorum.

5) Öğretmenlerin dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre yeni dağılımı hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre yeni dağılımına yönelik düşünceleri sorulmuştur. Dört öğretmen (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5) programı dil bilgisi bakımından uygun bulmaktadır:

Ö2: Dil bilgisi ve imla konularının yeterli olduğunu düşünüyorum.

Ö3: 5. sınıfta konuların hafif olmasını iyi buluyorum.

Ö4: Dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre dağılımı diğer programlara göre daha adildir. Yalnız Türkçe dersi genel anlamda tüm sınıf seviyelerinde birbiriyle ilişkili durumdadır. Yani 5. sınıfta aldığı bilgiyi 8. sınıfta da almakta ya da kullanmaktadır. Bence Türkçe dersi 5. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak kabul edilebilir. Kazanımlar birbirlerinden ayrılmış gibi görünse de 5'ten 8'e birbirleriyle bağlantılıdır. 5. sınıf düzeyinde verdiğimiz bilgiler daha sadedir. Kazanımlar azaltıldığı için birden fazla metinde tekrar etme şansımız olduğu için pekiştirme yapmakta daha kolay olmaktadır.

Öğretmenlerden üçü (Ö1, Ö6, Ö8) sınıflara göre dağılımı uygun bulmamaktadır. Öğretmenlerden ikisi (Ö1, Ö6), 6. sınıf konularını fazla bulmaktadır. Bir öğretmen ise (Ö8) 5. sınıflarda ünsüz benzeşmesini ağır bulmaktadır:

Ö1: Dil bilgisi bakımından 6. sınıf konularının biraz daha seyreltilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ö6: İsimler ve sıfatlar gibi konuların 6. sınıftan 5. sınıfa çekilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu 6. sınıftaki yoğunluğu alır. Hem de çocuk 5. sınıftan 6. sınıfa geçerken daha hazır durumda geçer. 5. sınıftaki bazı konuları anlayabilmek için isimleri ve sıfatları bilmesi gerekiyor öğrencinin.

Ö8: Ünsüz benzeşmesinin 5. sınıflara biraz soyut kaçtığını düşünüyorum. Onun dışında iyi buluyorum.

Öğretmenlerden biri (Ö7) ise eskiye oranla yeni programda dil bilgisi ve imla konularında bir değişiklik olmadığını düşünmektedir:

Ö7: Dil bilgisi ve imlada bir problem görmüyorum. Zaten eskiye oranla bu konularda bir değişiklik yapıldığını da düşünmüyorum.

6) Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme anlayışına ilişkin görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2018) yer alan ölçme ve değerlendirme anlayışına yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğu (Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) ölçme ve değerlendirmedeki değişimi olumlu bulmuştur:

Ö1: Ölçme araç ve yöntemleri bakımından kesin çizgiler taşımamasını bizim adımıza olumlu buluyorum. Bununla birlikte çok odaklı değerlendirmenin de gerekli olduğunu düşünüyorum.

Ö2: Ölçme ve değerlendirmenin iki sınava düşmesiyle hem öğretmenlerin hem öğrencilerin rahatladığını düşünüyorum.

Ö4: Bu programla öğrencileri fazla sıkıntıya sokmadan, sınav stresi yaşamalarının aza indirgeyerek değerlendirme yapabiliyoruz.

Ö5: Ölçme değerlendirme alanında ele alınan çeşitliliği doğru buluyorum.

Ö6: Sınav sayılarının azaltılmasını doğru buluyorum.

Öğretmenlerden biri (Ö3) yeni programda eskiye oranla ölçme ve değerlendirmede çok fazla bir değişimin olmadığını inanmaktadır:

Ö3: Çok fazla değişen bir şey olmadığını düşünüyorum. Eskiye göre aynı.

Bir diğer öğretmen ise (Ö7) sınav sayısındaki azalmayı doğru bulmadığını belirtmiştir:

Ö7: *Sınav sayısındaki azalmanın sınav geçerliliğini yitirdiğini düşünüyorum. Ne kadar çok olursa o kadar iyi olacağına inanıyorum.*

7) Ders kitabı ile öğrenci çalışma kitabının birleştirilmesi ve öğretmen kılavuz kitabının kaldırılmasına ilişkin öğretmen görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine ders kitabı ile öğrenci çalışma kitabının birleştirilmesi ve öğretmen kılavuz kitabının kaldırılmasına yönelik düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin hepsi öğrenci çalışma ve ders kitaplarının birleştirilmesini doğru bulmaktadır.

Ö1: *Öğretmen kılavuzunun kaldırılmasının yanlış bir karar olduğunu düşünüyorum. Her ne kadar eksik yönleri bulunsa da kılavuz kitaplar bizlere yardımcı oluyor ve özellikle de günlük plan yükünü üzerimizden aldığı için işimizi kolaylaştırıyordu. Bununla birlikte öğrenci kitaplarının birleştirilmesinin doğru bir karar olduğunu düşünüyorum.*

Ö2: *Kılavuz kitabını yararlı buluyordum. Farklı bölgelerden hocaların aynı gitmesi ve eğitimde eşitlik adına kılavuz kitabının olması gerektiğini düşünüyorum.*

Ö5: *Ders kitabı ile çalışma kitabının birleştirilmesini doğru buluyorum. Öğretmen kılavuz kitabının olması gerektiğini düşünüyorum.*

Ö6: *Öğretmen kılavuz kitabının kaldırılması iyi olmadığını düşünüyorum. Kılavuz kitabı fikir veriyordu. Şimdi başka kaynaklara bakıyoruz.*

Ö7: *Kılavuz kitap olmalı diye düşünüyorum. Özellikle yeni başlayan bir öğretmen için.*

Bir öğretmen (Ö4) hariç diğer öğretmenler kılavuz kitabının kaldırılmasını yanlış bulmaktadır. Bu öğretmen, kılavuz kitabının kaldırılmasının öğretmeni özgürleştirdiğini düşünmektedir:

Ö4: *Ders kitabı ile çalışma kitabının birleşmesi güzel olmuş. Öğrenciyi yükten kurtarmış. Birlikte sağlanmış. Öğrenci çalışmalarını bir bütün olarak görebilmektedir. Öğretmen kılavuz kitabının kaldırılmasıyla geriye dönüş yaşadık. Kılavuz kitap öğretmenler arasında birlik sağlarken aynı zamanda öğretmeni kısıtlıyordu. Kaldırılmasıyla bir bakıma öğretmeni özgürleştirmiş oldu.*

8) Önceki programlar göz önüne alındığında, güncellenen program hakkında öğretmenlerin görüşlerine yönelik bulgular

Türkçe öğretmenlerine güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı (2018) hakkındaki genel düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin neredeyse hepsi (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7 ve Ö8) yeni

programı öncekine göre daha iyi bulmaktadır. Fakat ufak tefek değişmesi gereken şeylerin olduğunu düşünmektedirler. Bunlar arasında en sık belirtilen konu ise dil bilgisi konularının dağılımıdır:

Ö2: *Değişen programı beğeniyorum ama kılavuz kitabı şart.*

Ö4: *Bu program genel anlamda diğer programlara göre daha sade, anlaşılır bir program oldu. Kazanımların azaltılması öğrenciye verme anlamında işimizi kolaylaştırdı. Ders aracı olarak kullandığımız MEB yayınlarının 5. sınıf ders kitabı temaları, metin türleri, metin çeşitliliği anlamında güzeldi. Şimdiye kadar araştırarak, öğrenerek, eğlenerek dersimizi işledik.*

Ö5: *Önceki programlara göre daha geliştirilmiş. Dil bilgisi kazanımları öğrencilerin yaş ve gelişimleri göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmiş.*

Ö6: *Genel olarak olumsuz bir durum yok. Tek olumsuzluk dil bilgisi ve imla konularında 6. sınıfta bir yoğunluk var. İsim ve sıfat konusu 5. sınıfa indirilerek bu sorun çözülebilir.*

Ö7: *Genel olarak güzel. Başarılı buluyorum. Dil bilgisi konularının biraz sınıflara yayılması gerektiğini düşünüyorum. 6. sınıflarda fazlalık var diye düşünüyorum. 8'de çok az olduğunu düşünüyorum. 5. sınıflarda tam konulardayım, 6. sınıflarda geride, 8. sınıflarda ileride, bu böyle olmamalı.*

Öğretmenlerden biri (Ö1) ise programının genel hatlarıyla Türkçe öğretimi için yetersiz ve özenilmeden hazırlandığını düşünmektedir:

Ö1: *2018 öğretim programının genel hatları ile Türkçe öğretimi için yetersiz olduğunu ve özenilmeden hazırlandığını düşünüyorum.*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2017 yılında yenilenen ve 2018 yılında güncellenen, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 1. ve 5. sınıflarda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren ise tüm kademelerde (1-8. sınıflar) uygulamaya konulan Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılarak elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar şöyledir:

Öğretmenlerin büyük bir kısmı programda yer alan temaların yeterli ve uygun olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte ders kitaplarına tema seçiminin yayınevlerine bırakılmaması gerektiğini ifade eden öğretmenler de bulunmaktadır. Öğretmenlerin çoğu metin tür ve çeşitliliğini öğrencinin yaş ve algılama düzeyine uygun bulmaktadır.

Öğretmenlerin çoğu güncel Türkçe Dersi Öğretim Programı'na (2018) göre hazırlanan ders kitabındaki (5. sınıf) metin sayılarını ve çeşitliliği yeterli bulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı ise ders kitabındaki metinlerin uzun ve metin sayılarının fazla olduğunu düşünmektedir. Güven (2011), Epçaçan ve Erzen (2008), Kırmızı ve Akkaya (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenler, ders kitaplarındaki metinlerin uzun olduğunu ve öğrenci seviyesine uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin çoğu değerler eğitime yer verilmesine ve programda verilen değerlere olumlu bakmaktadır. Değerlerin daha ayrıntılı ele alınması gerektiğini ifade eden öğretmenler de vardır. Bağcı Ayrancı ve Mutlu'nun (2017) çalışmasında da 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın olumlu yönlerinden birinin değerler eğitimi bölümünün bulunması olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerin neredeyse hepsi programdaki yetkinliklere olumlu baktıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmenlerle yapılan görüşmede, öğretmenlerin yetkinlikler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları gözlenmiştir.

Öğretmenlerin birçoğu kazanım sayılarının ve niteliklerinin sınıf seviyelerine uygun olduğunu ve önceki programa göre daha iyi olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre yeni dağılımı hakkında olumlu görüş bildirirken, öğretmenlerin diğer yarısı ise olumsuz görüş bildirmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğretmenler, özellikle 6. sınıf konularının ağır ve yoğun olduğunu bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin çoğu ölçme ve değerlendirme yaklaşımındaki değişimi olumlu bulmuştur. Öğretmenler, çok odaklı değerlendirmenin gerekli olduğunu ve sınav sayılarındaki azalmanın iyi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerle yapılan görüşmede, öğretmenlerin çoğunun ölçme ve değerlendirmeyi sınavlardan ibaret gördüğü ve belirli ölçme ve değerlendirme araçlarına bağlı kaldıkları gözlenmiştir. Öğretmenlerin belirli ölçme ve değerlendirme araçlarına bağlı kalmaları Benzer ve Eldem'in (2013) çalışmasında da belirtilmiştir. Bu çalışmada mesleki deneyime sahip olmalarına rağmen öğretmenlerin geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerinin etkisinden kurtulamamış oldukları ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hepsi öğrenci çalışma ve ders kitaplarının birleştirilmesini doğru bulmaktadır. Kılavuz kitaplarının kaldırılmasını ise bir öğretmen hariç diğer öğretmenler olumsuz bulmaktadır. Göçer ve Aktürk'ün (2015) araştırmasında da öğretmenlerin, kılavuz kitabının birçok konuda kendilerine faydalı olduğu hususunda görüş bildirdikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden biri hariç diğer öğretmenler yeni programı önceki programa göre daha sade ve anlaşılır bulmaktadır. Ayrıca kazanım sayılarının azaltılmasını da uygun bulmaktadırlar. Bununla birlikte bazı değişikliklerin de yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin programda değişmesini istedikleri ve en sık belirttikleri husus dil bilgisi konularının sınıf seviyelerine göre yeniden ve daha iyi bir şekilde dağıtılmasıdır.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler sıralanabilir:

- ✓ Ders kitaplarına tema seçimi yalnızca yayınevlerine bırakılmamalı, ders kitaplarına seçilecek temalar konusunda standartlar açık bir şekilde belirtilmelidir. Hazırlanacak ders kitaplarına yerleştirilecek olan metinler konusunda okunabilirlik, öğrenci seviyesi gibi ölçütlerinin yanında, öğretmen görüşlerinin ortaya konulduğu çalışmaların da dikkate alınması faydalı olacaktır.
- ✓ Dil bilgisi ve imla konularının sınıflara göre dağılımının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- ✓ Ölçme ve değerlendirme yaklaşımı ile araç ve gereçleri hakkında programda daha açıklayıcı bilgilerin yer alması, öğretmenlerin geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra alternatif yöntemler kullanmaları konusunda yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Öğretmen kılavuz kitaplarının, öğretmenlere yol gösterici, yaratıcılıklarını sınırlamayacak, metin işleme ve nitelikli etkinlik örneklerinin yer alacağı şekilde yeniden yayımlanması düşünülmelidir.
- ✓ Programın verimli bir şekilde uygulanabilmesi için, programın öğretmenlere iyi bir şekilde tanıtılması ve tüm yönleriyle kavratılması önemli görülmektedir.
- ✓ Öğretmenlerin programa yönelik görüş ve önerileri, program geliştirilirken ve güncellenirken mutlaka dikkate alınmalıdır.
- ✓ Program, diğer sınıf seviyelerinde uygulandıkça programın etkinliğinin daha geniş çalışma gruplarıyla değerlendirildiği araştırmaların yapılması alana katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Altunkeser, F. ve Coşkun, İ. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), *USOS 2016 Özel Sayısı*, 114-135.
- Alver, M. ve Sancak, Ş. (2016). 2015 Türkçe dersi öğretim programı hakkında öğretmen/öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Turkish Studies*, 11(14), 31-60.
- Arı, G. (2017). Türkçe dersi öğretim programındaki (ortaokul) okuma kazanımlarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 685-703.

- Arı, G. ve Keskin, H. K. (2016). Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı okuma öğrenme alanındaki kazanımlarla ilgili eleştirel bir değerlendirme. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 144-169.
- Aslan M. ve Atik, U. (2018). 2015 ve 2017 ilköğretim Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının revize edilmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 528-547.
- Atik, S. ve Aykaç, N. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe öğretim programlarının eğitim programı öğeleri açısından değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 586-607.
- Aydın, E. (2017). Türkçe dersi öğretim programlarının (2015 ve 2017) değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 12(28), 41-66.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 119-130.
- Bayburtlu, Y. S. (2015). 2015 Türkçe dersi öğretim programı ve 2006 Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 10(15), 137-158.
- Benzer, A. ve Eldem, E. (2013). Türkçe ve edebiyat öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araçları hakkında bilgi düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 649-664.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Doğan, D. ve Semerci, N. (2016). Eğitim programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve sorunların çözümüne ilişkin yönetici görüşleri. *Turkish Studies*, 11(9), 279-304.
- Durukan, E. (2013). Öğretmen görüşleri açısından Türkçe dersi öğretim programı kazanımları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 1-14.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 182-202.
- Ersoy, M. ve Kurga, H. (2017). 5. sınıf Türkçe dersi öğretim programında yer alan okuma öğrenme alanı kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 88-100.
- Göçer, A. ve Aktürk, Y. (2015). İlk ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmen kılavuz kitabına yönelik algıları: Metafor analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(4), 186-199.
- Gün, M. (2012). İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi okuma etkinliklerinde karşılaşılan sorunlar. *Turkish Studies*, 7(4), 1961-1977.
- Gün, M. ve Kaya, İ. (2016). 2015 Türkçe dersi öğretim programının (7-8. sınıflar) medya okuryazarlığı dersi eğitimine uygunluğu. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 52, 285-300.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Basımevi.
- Güven, A. Z. (2011). İlköğretim II. kademe Türkçe dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 121-133.
- İşeri, K. ve Baştuğ, M. (2016). Yeni Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 4(4), 17-35.

- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kırmızı, F. S. ve Akkaya, N. (2009). Türkçe öğretimi programında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 42-54.
- MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 64-73.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). 1998-2005 hayat bilgisi ders programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İl Örneği). *Millî Eğitim*, 172, 40-54.
- Özçelik, D. A. (1998). *Eğitim programları ve öğretim (Genel öğretim yöntemi)*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Taş, H. ve Kiroğlu, K. (2018). 2017 ilkokul sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 17(2), 697-716.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. ve Çolak, H. (2017). 2006 ve 2015 Türkçe öğretim programlarında yer alan dil bilgisi kazanımlarının değerlendirilmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(5), 1-17.

Extended Abstract

Innovation efforts in the field of education have manifested themselves in the form of regeneration or renewal in education and training programs on many occasions. Those are reflected in programs with various arrangements and innovations for each course at primary and secondary school level. Teaching programs in Turkish have also taken their share of these changes and they are continuing to receive them. From the establishment of the Republic until 1981, Turkish language teaching programs were prepared as two separate programs, primary and secondary schools. Until 1981, in 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968 years of primary school Turkish lesson programs; while the middle school Turkish lesson programs were published in 1924, 1929, 1931-1932, 1938, 1949 and 1962. The program, which was prepared in 1981, is structured to cover both stages (grades 1-8). Turkish course program was prepared in two different forms: One was published in 2005 and updated in 2009 for primary level (1-5 grades), the other one was published in 2006 for secondary level (6-8 grades). Both programs were prepared within the framework of constructivist approach. It is seen that the program, which was released in two different forms, was reunited in 2015 (grades 1-8).

The 2015 Turkish language teaching program, which was practiced for about two years, replaced by a new program in 2017. The Turkish language teaching program (grades 1 to 8) released in 2017 was put into practice from the 1st to 5th grades with the amendments made in 2018 and announced that it would be valid at all levels from 2018-2019 academic year. The 2018 Turkish lesson curriculum, which was released in 2017 and revised in 2018, covers the elementary and junior high grades as a whole (grades 1-8). The Turkish Course Curriculum consists of *introduction, application of the curriculum and the structure of the curriculum*.

It is thought that it will be especially important to use the views of the teachers at the point of reviewing and evaluating the programs. Because the actual implementers of the programs are teachers and they have an important role in reaching the program's goal. The main problem of this research is to evaluate the Turkish lesson teaching program published in 2017 and updated in 2018 by using the opinions of the teachers and to determine their thoughts about the program.

Aiming to get the opinions of Turkish teachers about the Turkish lesson curriculum published in 2017 and updated in 2018. The study group of the study is composed of 8 Turkish teachers who work in the secondary schools in the city centre of Giresun and practice the renewed Turkish lesson curriculum in the 5th grade. 8 of the teachers are Turkish Education Department graduates. Teachers' seniority intervals range from 12 to 18 years. The data of the study were collected from the teachers by the semi-structured interview form prepared by the researchers. The qualitative data of the study were analysed with descriptive analysis method and the sub problems were interpreted and presented in items.

The results of the findings obtained by using the opinions of Turkish teachers about the Turkish Lesson Curriculum which was renewed in 2017 and updated in 2018 and which would be gradually applied in other classes to start the 1st and 5th grades in the 2017-2018 academic year are as follows:

A large number of teachers have indicated that the themes included in the program are adequate and appropriate. However, there are teachers who say that the selection of themes should not be left to publishing houses for textbooks. Most teachers find the type and diversity of texts to be appropriate to the age and perception level of the learners.

Most of the teachers found the text numbers and variety in the course book (5th grade) prepared according to the current Turkish Course of Teaching (2018) satisfying. Some of the teachers who participated in the research think that the texts in the textbooks are long and the number of texts are too many. In studies conducted by Güven (2011), Epçaçan and Erzen (2008), Kırmızı and Akkaya (2009), teachers also stated that the texts in the textbooks are not appropriate in terms of the length and level of students.

Most teachers evaluates the inclusion of value education and the values included in the program as a positive development. There are also teachers who say that values need to be dealt with in more detail. In the study of Bağcı Ayrancı and Mutlu (2017), it is stated that one of the positive aspects of the 2017 Turkish Language Teaching Programs is to have a value education part. Almost all of the teachers stated that they are positive about the competencies in the program. Nevertheless, it was observed that the teachers did not have enough knowledge about the competencies.

Many teachers think that the numbers and qualities of the objectives are coherent with the class levels and are better than the previous program. Half of the teachers who participated in the survey reported positive opinions on the new distribution of grammar and punctuation according to classes, while the other half of the teachers reported negative opinions. Teachers who reported negative opinions reported that the 6th grade subjects were heavy and intense.

Most of the teachers found the change in the measurement and evaluation approach positive. Teachers indicated that multi-focus assessments are necessary and that the reduction in the number of exams is good. In interviews with teachers, it has been observed that most teachers are devoted to measuring and evaluating what they see as exams and to certain means of assessment. The commitment of teachers to specific assessment and assessment tools is also mentioned in the study of Benzer and Eldem (2013). Although they have professional experience in this study, it is stated that teachers have not been able to get rid of the effects of traditional measurement and evaluation techniques.

All of the teachers who participated in the research find that combining the student and workbooks right. The removal of the guide books is negative for the teachers except for one teacher only. In the study of Göçer and Aktürk (2015), it was seen that the teachers had commented that the guide book was beneficial to them in many subjects.

Except for one of the teachers participating in the research, the other teachers find the new program simpler and more understandable than the previous one. It is also appropriate to reduce the number of objectives. However, they also stated that some changes had to be made. The most common point that teachers want to change in the program is that they are re-distributed according to their class level and distributed better.

In the light of the results of the research, the following suggestions can be listed:

- ✓ The selection of themes for textbooks should not be left to publishing houses only and the standards for the themes to be selected for textbooks should be clearly stated. It will be useful to take readability, level of students, and teachers' opinions into consideration on the texts to be put in the textbooks.
- ✓ Grammar and punctuation should be reconsidered in terms of grades.
- ✓ The inclusion of more descriptive information about the measurement should be provided. Assessment and its tools should be better clarified to the teachers to make them use alternative methods.
- ✓ It should be considered to re-publish teacher guidebooks to guide teachers, not to limit their creativity, to include how to deal with the texts with the help of examples of qualified activities.
- ✓ In order for the program to be implemented efficiently, it is important that the program be well introduced to teachers and taught in all aspects.
- ✓ Teachers' views and suggestions on the program should be taken into consideration when the program is being developed and updated.
- ✓ As the program is applied at other class levels, conducting research in which the effectiveness of the program is evaluated by wider working groups will contribute to the field.